

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Міловідової Світлани Валеріївни «Попередження та протидія адміністративним правопорушенням в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертації.

Одним із основних пріоритетів сучасної державної політики в Україні є запровадження ефективних механізмів профілактики та протидії адміністративним правопорушенням. Адміністративні перетворення, як ключову задачу, мають завжди включати заходи по забезпеченню законності у сфері публічного управління. Тільки за умови вирішення цієї задачі можлива реалізація довгострокових цілей адміністративної та правоохоронної реформи.

Потрібно відзначити, що профілактика адміністративних правопорушень завжди займала центральне місце в діяльності не тільки правоохоронних органів, а й загалом всієї публічної адміністрації. При цьому, зі стрімкими змінами у суспільних відносинах, потребує постійного перегляду як відповідна державна політика у сфері протидії адміністративним правопорушенням, так і потребують постійної ревізії наукові дослідження і підходи щодо вказаної проблематики. З огляду на це, питання актуальності теми дослідження С.В.Міловідової «Попередження та протидія адміністративним правопорушенням в Україні» не викликає заперечень.

Достовірність та обґрунтованість переважної більшості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується широтою опрацьованої джерельної бази, використанням різноманітних методів наукового пізнання.

Структурні частини роботи логічно пов'язані між собою за змістом, а у висновках закономірно підсумовано матеріал із питань, висвітлених у трьох розділах дисертації.

При написанні роботи дисертант опрацювала адміністративно-правову, кримінально-правову, адміністративно-деліктну, кримінологічну, кримінально-процесуальну літератури, статистичну інформацію, постанови Пленуму Верховного Суду України, судову практику Європейського суду з прав людини, міжнародні договори, нормативні акти зарубіжних країн тощо. Список використаних джерел становить 242 найменування (с. 173-203).

Відповідна адміністративно-правова матерія ретельно аналізується у дисертації з урахуванням положень трудового і кримінального права (с. 14-15, с. 30-34, с. 70, с. 85-86, с. 151 тощо), а також міжнародно-правових документів (с. 140, с. 152, с. 154).

Належному розкриттю обраної теми сприяло, крім усього іншого, висвітлення історії розвитку та становлення інститутів попередження та протидії адміністративним правопорушенням (підрозділ 1.2.), зарубіжного досвіду в частині законодавчої регламентації цих інститутів, їх вдосконалення. Адже сучасний розвиток правової системи України відбувається в умовах інтеграції нашої держави у світові та європейські структури, що вимагає вивчення іноземного досвіду (підрозділ 3.1.).

Свої міркування дисертант ілюструє статистичними даними (с. 113-116, с. 141, с. 165-166) та результатами соціологічних досліджень (с. 82-83, с. 121-122), акумулюючи їх в наступному у додатках Б, В та Г до дисертації (с. 206-224).

Слід відмітити також використання матеріалів правозастосовної практики. Текст дисертації містить достатню кількість посилань на рішення Європейського суду з прав людини (зокрема, с. 152-154, с. 169), за допомогою яких ілюструються законодавчі і теоретичні положення.

Автор загалом логічно викладає та аналізує теоретичний, практичний і законодавчий матеріал, формулює висновки, застосовує різноманітні методи наукового пізнання.

Практичне значення одержаних результатів для правотворчої, правозастосовчої, науково-дослідної діяльності підтверджується, у тому числі, відповідними актами впроваджень.

Передусім, практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання для вдосконалення чинного законодавства шляхом внесення відповідних змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (с. 22, с. 70, с. 125, с. 126, с. 142, с. 149, с. 156). У додатку до дисертації дисертант пропонує викласти окремі положення проекту Закону України «Про профілактику правопорушень» в авторській редакції (с. 225-228).

Акт впровадження Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності від 23 листопада 2015 року свідчить, що пропозиції С.В. Міловідової заслуговують на увагу та можуть сприяти удосконаленню вітчизняного законодавства.

Наукова новизна дисертації визначається тим, що робота С. В. Міловідової є одним із перших у вітчизняній науці адміністративного права комплексним, узагальненим дослідженням процесу попередження та протидії адміністративним правопорушенням в Україні в сучасних умовах.

Положення, які пропонуються на захист (с. 9-11), є новими або містять значну частку новизни.

Зокрема, є обґрунтованими, а тому заслуговують на увагу пропозиції дисертанта щодо:

- використання в доктрині та нормативній практиці термінів «деделіктизація» та «деделіктизація адміністративних правопорушень» (с. 34-35);

- розмежування термінів «попередження», «профілактика» та «запобігання» на основі запропонованих критеріїв (с. 55-59, с. 63, с. 125). У свою чергу, підкреслюючи важливість проведеної роботи, погоджуємося, що, дійсно, аналіз ряду нормативно-правових актів України свідчить про довільне використання законодавцем термінів «боротьба», «запобігання», «протидія»,

«подолання», «попередження» із прив'язкою до правопорушень, не вирізняючи їх між собою;

– уніфікації понятійно-термінологічного апарату, окреслення, крім іншого, системи попереджувальних заходів та їх суті, визначення кола суб'єктів їх застосування (с. 70, с. 149, с. 154);

– визначення поняття «механізм попередження та протидії адміністративним правопорушенням» та основних елементів його суб'єктивного складу (с. 77-88);

– удосконалення правового регулювання процесу попередження та протидії адміністративним правопорушенням шляхом внесення змін як до чинного законодавства, так і до проектів законодавчих актів (с. 22, с. 70, с. 125, с. 126, с. 142, с. 149, с. 156, с. 225-228).

Позитивно оцінюючи науково-теоретичну і практичну значимість проведеного дослідження, його актуальність та наукову новизну, слід відмітити, що окремі положення дисертації викликають зауваження, які потребують уточнень або додаткової аргументації.

1. Так, діюче законодавство України наділяє правом притягнення до адміністративної відповідальності декілька десятків органів публічного управління, зобов'язуючи їх здійснювати попередження та протидію адміністративним правопорушенням за відповідними напрямками. При цьому, автор у роботі переважну увагу сконцентрував на практиці діяльності правоохоронних органів. З огляду на це, виникає питання чи можуть бути пропозиції щодо удосконалення методів і форм попередження та профілактики адміністративних правопорушень, які автор формує виходячи з практики діяльності правоохоронних органів, поширені на відповідну діяльність інших органів публічного управління.

2. Автор на сторінках 30-35 роботи проводить порівняння адміністративних правопорушень зі злочинами та дисциплінарними правопорушеннями. Виходячи з проведеного аналізу, потребує з'ясування

позиція автора щодо розмежування адміністративних та дисциплінарних правопорушень, особливо у частині дисциплінарної відповідальності державних службовців.

3. На сторінці 67 автор вказує, що окремим рівнем правових засад у справі попередження та протидії адміністративним правопорушенням варто вважати відповідну судову та адміністративну практику Верховного Суду України та Вищого адміністративного суду України, та дає посилання на сайти вказаних судів. З огляду на це потребує роз'яснення, що автор має на увазі під терміном «адміністративна практика».

4. Автор на сторінці 70 роботи пропонує прийняти законодавчий акт, у якому слід викласти єдиний уніфікований понятійно-термінологічний апарат, окреслити систему попереджувальних заходів та їх суть, позначити суб'єктів їх застосування. Такий акт, на думку автора, сприяв би однозначному розумінню системи суб'єктів попередження адміністративним правопорушенням, чіткому розподілу прав та обов'язків суб'єктів і налагодженню ефективного механізму взаємодії між ними. Потребує додаткового роз'яснення – про який вид акту йде мова і у чому буде проявлятися самостійність предмету його правового регулювання.

5. На сторінці 87 роботи автор пропонує громадянам, які хочуть сприяти державній діяльності з підтримання громадського порядку, ширше використовувати можливості Інтернету, зокрема через перегляд відкритих стаціонарних камер відео спостереження, можливостей он-лайн трансляцій динамічної відеозйомки в Інтернеті, соціальні мережі тощо. Також у роботі на сторінці 168 пропонується активно використовувати технічні засоби попередження та протидії адміністративним правопорушенням, а саме: встановлення камер відеоспостереження в розважальних закладах, установах культури й освіти, на перехрестях вулиць та в інших громадських місцях, розробки спеціальних мобільних додатків.

З огляду на такі підходи, які, вважаємо, більше притаманні так званім «поліцейським державам», хотілося б почути позицію автора – на скільки має

бути активною така допомога та як вона узгоджується з конституційною заборонаю щодо незаконного втручання в особисте та сімейне життя громадян.

Разом з тим, слід наголосити, що наведені критичні зауваження суттєво не впливають на загальне позитивне враження від рецензованої роботи.

Аналіз дисертації «Попередження та протидія адміністративним правопорушенням в Україні» дозволяє зробити висновок про те, що вона характеризується належним рівнем актуальності, наукової новизни та практичної значущості, ґрунтується на широкому методологічному й емпіричному підґрунті, має логічну структурну будову, відповідає вимогам п.п. 9 і 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (зі змінами). Зважаючи на це, її автор – Міловідова Світлана Валеріївна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**Радник Міністра юстиції України,
кандидат юридичних наук**

Р.А. Усенко

Ліцензія
Закон. суд. діяльність
присудження

Р. А. Усенко

Департамент персоналу